
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

<https://books.google.com>

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

233A 197 (9)

HET
VADERLAND.

I.

November 1830.

In 's *Gravenhage*, bij
S. DE VISSER.
MDCCCXXX.

(P) 111 1122

*Boni civis est praesentem reipublicae
statum tueri.*

—◆—

Dierbaar zijn ons onze kinderen, dierbaar zijn ons onze ouders, dierbaar zijn ons onze naastbestaanden; doch alles, wat dierbaar kan worden genoemd, omvat het vaderland geheel alleen.

Deze was de vaderlandsliefde van den beroemden Romeinschen redenaar en staatsman; zij was de hoofddeugd der ouden, die zich zelve en alles wat hun dierbaar was, wisten op te offeren, wanneer het behoud van het vaderland dit vorderde: dit was het beginsel, hetgeen de groote daden, welke de geschiedenis heeft opgeteekend, heeft voortgebracht: dit was de grondslag van de grootheid der gemeenebesten, welke, bij het verliezen dezer deugd, spoedig hunnen ondergang naderden: deze was eindelijk ook de liefde tot het vaderland, welke onze voorvaderen bezielde, en waardoor zij in staat werden gesteld, den strijd voor vrijheid en zelfbehoud tegen de toenmaals magtigste natie van Europa vol te houden en roemrijk te eindigen.

Doch wat is er thans geworden van deze, zoo edele als zuivere deugd, welke bestond in de opoffering van alle belangen aan het eenig belang van het vaderland.

Men heeft den naam behouden, doch bij de meesten is de zaak verloren gegaan, en de nieuwe vaderlandsliefde is veelal meer gevestigd op eigenbelang en liefde tot zich zelve, dan op eene belanglooze zucht tot behoud van het vaderland.

De ineensmelting van alle belangen in een punt, het belang van het algemeen, is juist hetgeen eendragt en daardoor ook magt geeft. De verdeeldheid, het noodzakelijk gevolg, wanneer een ieder niet het algemeen welzijn, maar dat van zijn gewest, van zijne gemeente, van zijn geslacht, van zich zelve, als het hoofddoel zijner wenschen en pogingen beschouwt, moet zwakheid ten gevolge hebben, daar het alle ontwikkeling van gemeenschappelijke krachten verhindert. Zonder opoffering van bijzondere inzichten en belangen, kan geene ware vaderlandsliefde, geene eendragt bestaan, welker doel het algemeen welzijn geheel alleen moet uitmaken.

Gevaarlijk men kan, men moet zich dit niet verbergen, is op dit oogenblik de toestand van het dierbaar vaderland; het oude Nederland wordt in deszelfs grondvesten geschad, hetzelve vindt zich van eenen hoogen trap van voorspoed, rust en welvaart, op eenmaal in senen toestand ver-

plaatst, waarvan zelfs het scherpstziende oog de gevolgen niet kan voorzien, en waaruit niet dan ware vaderlandsliefde hetzelfde kan redden. En nog donkerder wordt dit vooruitzigt, wanneer men het oog vestigt op den tegenwoordigen toestand van Europa; waar, zoo het schijnt, de naauwlijks bedwongen tuimelgeest der omwentelingen op nieuw alle maatschappelijke banden dreigt los te rukken en te verbreken.

Het zoude aan roekeloosheid grenzen, het gevaar, waarin het vaderland zich bevindt, te ontkennen; maar het zoude den Nederlander onwaardig zijn, hetzelfde niet met mannelijken moed onder de oogen te durven zien. Neen, Nederland zal aan Europa toonen, dat een klein volk, aan hetwelk de vaderlandsliefde, op godsdienst en deugd gegrond, nog niet geheel vreemd is, in staat is zijne zelfstandigheid te bewaren, zijn bestaan te verdedigen en zich zelfs van diplomatische schikkingen onafhankelijk te stellen.

In groote gevaren, de voorbeelden hiervan zijn in de geschiedenis des vaderlands genoegzaam bekend, heeft het nationaal karakter zich altijd groot getoond; en moet de Nederlander, wat ligt ontvlambaren geestdrift betreft, dikwijls voor andere natien wijken, koele moed; bedaarde inspanning van krachten en volharding tot het uiterste hebben te allen tijde den grondslag van zijn karakter uitgemaakt; aan hetwelk eene edele geestdrift ook niet vreemd is.

Het waren deze eigendommelijke deugden, welke bij de zichtbare hulp der Voorzienigheid, die Nederland zoo dikwijls uit de grootste geveeren gered heeft, een klein volk in staat hebben gesteld, zich tegen de grootste magten van Europa staande te houden, en welke, schoon reeds de krijgsbenden van het trotsche Frankrijk in het hart des lands waren doorgedrongen, den Nederlander met leeuwenkracht zijne haardsteden en altaren met den besten uitslag deden verdedigen.

Moesten in 1672 de talrijke, wel voorziene en geoefende legers van Lodewijk den grooten voor den moed en standvastigheid onzer voorvaderen wijken, zoude dan in 1830 een opgeraapte hoop volks, rooversbenden zonder krijgsmacht, een opgeworpen bestuur zonder vastheid of geldmiddelen, in staat zijn den Nederlander te doen sidderen, of zoude hij zoo ver van de deugden zijner voorvaderen ontaard zijn, dat hij de verdediging van het vaderlijk erfdeel tegen zoodanige vijanden niet zoude durven ondernemen, maar beangst naar vreemde hulp zoude behoeven uit te zien, of vreemde beslissing zoude moeten afwachten. Gode zij dank! zoo verre is het nog niet gekomen, tot zoodanige laagte is de Nederlandsche natie nog niet gezonken. Dezelve geeft door daden het bewijs, dat haar tot behoud van het oude vaderland geene opofferingen te zwaar vallen. De dagbladen zijn opgevuld met edelmoe-dige aanbiedingen, om de schatkist van den Staat

te stijven; de genoegzaam algemeene eenstemmigheid van de vertegenwoordigers der natie op dit punt bewijst, wat men van haar, zelfs bij het klimmen der gevaren, zoude kunnen verwachten. Van alle zijden suelt men te wapen; mannen, jongelingen, de geheele bevolking beantwoordt met geestdrift aan de oproeping van eenen geliefden en geëerbiedigden Koning, en wee han, die, na door het laagste verraad eenige schijnbare voordeelen behaald te hebben, het zouden durven wagen den ouden leeuw op zijnen eigenen grond aan te vallen.

Het is eene staatkundige waarheid, welke nimmer uit het oog behoort verloren te worden, dat eene natie, welke het gevoel van de mogelijkheid van zelfverdediging verloren heeft, en vermaent de bescherming zijner diepbaarste belangen aan anderen te mogen overlaten, zeer nabij aan zijnen ondergang is, en verdient zijn zelfstandig aanwezen te verliezen; zoodanige Staat wordt een last voor zijne bondgenooten en eene gemakkelijke prooi voor zijne vijanden. Het zoude eene ongerijmdheid zijn, te willen beweren, dat een kleine Staat in het midden van de groote magten van Europa, op zich zelve, zonder vriendschappelijke betrekkingen met andere mogendheden, zoude kunnen bestaan. Doch het is geheel iets anders de wederzijdsche belangen door verbonden te regelen, en zelfs zich zoo veel mogelijk van den bijstand dier mogendheden, ingeval van vijande-

lijken aanval, te verzekeren, dan het geheel bestaan van den Staat van derzelve hulp en ondersteuning te doen afhangen. Wat in het algemeen traktaten zijn, en hoe dikwijls onverwachte gebeurtenissen en veranderde staatkundige beginselen, ja zelfs niet zelden de drang der omstandigheden derzelve uitvoering verhinderen, heeft de ondervinding van alle tijden en volken, heeft ook die van onzen eigen leeftijd meer dan genoegzaam bewezen. De garantie van Engeland en Pruisen kon in 1795 de republiek der vereenigde Nederlanden niet voor haren val behoeden. Het koninkrijk der Nederlanden is zijnen oorsprong aan de tusschenkomst der groote mogendheden verschuldigd: eene veranderde staatkunde, het aannemen van een tegenovergesteld grondbeginsel, schijnt de verbindende kracht der traktaten te vernietigen en zal, zoo het zich laat aanzien, de ontbinding van eenen op denzelfven gevestigden Staat ten gevolge hebben.

Hoe het hiermede ook moge gelegen zijn, de eigenlijke vraag, in deze oogenblikken, is alleen deze: of het oude vereenigde Nederland, onder het bestaer van het huis van Oranje+Nassau, zich niet in staat zoude bevinden, den verraderlijken aanval af te weren van opstandelingen, die, door hoop op roof en plundering uitgelokt, het zouden durven wagen, op dezen heiligen grond de tooneelen van verwoesting, waarvan hun eigen land het rampzalig slagtoffer is, over te brengen.

Voor hem, bij wien niet al het vaderlandsch gevoel verdoofd is, door wiens aderen nog het Nederlandsch bloed stroomt, kan de beantwoording dezer vraag noch moeijelijk noch twijfelachtig zijn.

Verre is het er intusschen van af, dat het buitenlandsch geweld alleen, of zelfs het meest, zoude te vreesen zijn; de geest der eeuw, welke door schoonschijnende theorien de vaste grondslagen van het maatschappelijk geluk ondermijnt, de drift tot veranderingen en zoogenaamde verbeteringen, waardoor zoo dikwijls het bestaande goede wordt vernietigd, en de daaruit voortgevloeide zucht tot het bedillen van de daden der Regering, welke zoo gemakkelijk in een verkeerd daglicht kunnen worden geplaatst, doen haren invloed ook in dit land, waar ware vrijheid en wezenlijke verlichting haren zetel hadden gevestigd, meer en meer gevoelen. Terwijl het wel geen betoog zal behoeven, dat de bevordering van het ware volksgeluk, dat de vermeerdering der nationale welvaart, dat de uitbreiding van nuttige kundigheden zelden het doel, en nimmer het resultaat geweest zijn van woelingen en bemoeijingen, waarbij gekrenkte eigenliefde en misdadig eigenbelang veelal de hoofdrol spelen.

Het is even onmogelijk den invloed van dezen geest, welke bij alle standen der maatschappij is doorgedrongen, te stuiten, als de zedelijke kracht der, zich meer en meer ontwikkelende, openbare meening te ontkennen. Integendeel die zedelijke

kracht bestaat, en kan, mits wel gewijzigd, een van de groote hulpmiddelen eener gezonde staatkunde uitmaken. De volken zijn geene werktuigen meer, welke als een raderwerk kunnen bestuurd worden; zij zijn gewoon geworden over hunnen toestand na te denken, de daden van degenen, die hen besturen, te beoordeelen, en die aan hunne denkbeelden, omtrent het maatschappelijk geluk, te toetsen. Dikwijls is dit oordeel zeer juist, en de openbare meening, wanneer dezelve niet is verleid of bedorven, bedriegt zelden: verre dus van die te veronachtzamen, weet eene verstandige Regering, zonder zwakke en daardoor altijd nadeelige toegeeflijkheid te betoonen, daarvan in het belang van het algemeen een doelmatig gebruik te maken.

Doch niet minder dikwijls is ditzelfde volk de speelbal van kwalijkgezinde gelukzoekers en eerzuchtige intriganten, die, onder het masker van onbaatzuchtige vaderlandsliefde, aan hetzelfde groote woorden in plaats van zaken aanbieden, deszelfs denkbeelden verwarren, en door aan hetzelfde een schijnbeeld van geluk voor te stellen, inderdaad niets anders, dan hunne eigene grootheid en de voldoening hunner eigen belangzuchtige oogmerken ten doel hebben.

Eene gezonde staatkunde maakt het dus, in de tegenwoordige tijden en omstandigheden, meer dan ooit, noodzakelijk, ja onvermijdelijk, om zoodanige verderfelijke pogingen, welke maar zeldzaam

onder het bereik der strafwetten vallen , op eene doelmatige wijze tegen te gaan , door aan de openbare meening eene behoorlijke rigting te verschaffen , en aan de natie te doen gevoelen , hetgeen de ondervinding thans weder zoo overtuigend bewijst , dat er geen volksgeluk bestaan kan , daar , waar de banden der maatschappij worden losgerukt.
